

УДК 615.31;615.32

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ТРАВИ МАРУНИ ДІВОЧОЇ

Гордєй К.Р., Гонтова Т.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Досвід багатьох поколінь доводить, що рослинний світ є невичерпним джерелом лікарських засобів. Однією із рослин, що здавна використовується у народній медицині, є маруна дівоча (*Tanacetum parthenium* (L.) Schultz Bip.) – багаторічна трав'яниста рослина родини айстрові (*Asteraceae*). З лікувальною метою використовують траву маруни дівочої, зібрану під час цвітіння, яка проявляє протизапальну, спазмолітичну, кардіотонічну дію [5]. Її використовують у вигляді настоїв при лихоманці, запамороченнях, артритях, колітах, при порушенні менструального циклу, клімактеричних розладах. У вигляді примочок траву маруни дівочої застосовують при дерматологічних захворюваннях шкіри, що супроводжуються свербінням. За кордоном маруну дівочу широко використовують у якості основного компонента біологічно-активних добавок з метою лікування і профілактики мігрені у вигляді капсул і таблеток (Migranol®, MigraHerb®, Feverfew grande chamomile®, Feverfew® Swanson тощо) [2]. За останні 10 років з'явилась низка публікацій з дослідженнями використання маруни дівочої при онкологічних захворюваннях. Експериментальні дані свідчать про високоефективну цитостатичну дію даної рослини. Такий широкий спектр біологічної дії на основі вказаної рослини зумовлений наявністю у її надземних органах значної кількості сесквітерпенових і фенольних сполук. Серед сесквітерпенових сполук маруни дівочої, виявлено лактони гваянового, евідесманового і гермакранового типу. Домінуючим компонентом серед сесквітерпенових лактонів є партенолід (до 85%) [5].

В Україні маруна дівоча широко культивується, проте її використання обмежується лише народною медициною, хоча дана рослина є фармакопейною [2]. Отже, доцільним є розробка лікарських засобів на основі вітчизняної сировини. Для більш ефективного процесу екстрагування, прогнозування і нормування якості екстрактів необхідно враховувати технологічні параметри рослинної сировини [4].

Мета дослідження. Провести комплексне дослідження з визначення основних технологічних параметрів маруни дівочої трави.

Методи дослідження. В якості об'єкту дослідження використовували траву маруни дівочої, заготовлену у червні 2017 р. в ботанічному саду НФаУ. Технологічні показники було визначено інструментальними та гравіметричними методами [3,4]. Статистичну обробку результатів експерименту проводили за вимогами ДФУ [2].

Основні результати. Результати визначення технологічних параметрів сировини наведено в таблиці.

Основні технологічні параметри трави маруни дівочої

№з/п	Параметри	Одиниці виміру	Результати визначень
1.	Питома маса, d_v	г/см ³	1,18±0,06
2.	Об'ємна густина, d_o	г/см ³	0,34±0,01
3.	Насипна густина, d_n	г/см ³	0,17±0,004
4.	Пористість, P_c		0,702±0,02
5.	Порізність, P_{cl}		0,51±0,02
6.	Вільний об'єм шару, V		0,85±0,01

В результаті проведеного аналізу визначено основні технологічні параметри трави маруни дівочої: питому масу – 1,18±0,06 г/см³, об'ємну густину – 0,34±0,01 г/см³, насипну густина – 0,17±0,004 г/см³, пористість – 0,702±0,02, порізність – 0,51±0,02, вільний об'єм шару – 0,85±0,01.

Висновки. Результати досліджень будуть використані при розробці технології одержання лікарських рослинних засобів в лабораторних і промислових умовах.

Список літератури

1. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-ге вид. Х. : Держ. п-во «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 3. 732 с.
2. Коновалова Д.С. Перспективы применения пиретрума девичьего в фитотерапии мигрени. Изв. Самарского науч. центра РАН. 2007. Т.2. Спец. вып. С. 168-170.
3. Омельченко П. С., Гладух Є. В. Визначення технологічних параметрів собачої кропиви трави, яка є основою густого та сухого екстрактів. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. ПЛ Шупика*, 2014, 23 (4), С. 345-349.
4. Хохленкова Н.В., Ярних, Т.Г. Вивчення технологічних властивостей кори дуба. *Фармацевтичний часопис*, 2008. № 1 (5), С. 12–15.
5. Pareek A, Suthar M, Rathore S, Bansal V. Feverfew (*Tanacetum parthenium*L.): A systematic review. *Pharmacognosy Reviews*. 2011. 5(9), p. 103-110.